

Iuri Nicolàievitx Verxinin

(1932 - 25.07.2006)

La nota necrològica següent es va llegir en aquest Ple del curs 2006-2007 tot i que Iuri Nicolàievitx Verxinin va morir durant el curs anterior.

El 25 de juliol de 2006 va morir Iuri Nicolàievitx Verxinin, membre corresponent de la nostra Secció de Ciències i Tecnologia (1992). Verxinin era un reconegut físic rus, premi estatal de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques (1970) i membre corresponent de la Acadèmia de Ciències Russa.

La seva carrera professional va començar com a enginyer i cap del laboratori de formigons electrotècnics de les plantes de ciment de Novosibirsk, i va estar sempre lligada a la millora de diferents processos de producció.

Va ser vicedirector de l'Institut d'Energia de Sibèria i director estatal de l'Institut d'Energia Elèctrica de Moscou (1979-1985). Posteriorment va exercir de director del Laboratori d'Electrofísica dels Dielèctrics, de l'Institut d'Electrofísica de l'Acadèmia de Ciències de l'URSS, de la Divisió dels Urals, a Ekaterinburg, i de membre de la presidència d'aquesta Divisió.

Verxinin va ser molt conegut internacionalment en el camp de la física de l'electricitat i de les tècniques d'alta tensió. Autor de més de cent setanta publicacions, entre les quals destaquen el manual *Fonaments físics de la tècnica de l'alta tensió elèctrica* (1992) i les monografies *Ruptura elèctrica dels dielèctrics* (1968) i *Processos electro-tèrmics i de detonació en la ruptura elèctrica dels dielèctrics sòlids* (2000). Darrerament, Verxinin i els seus col·laboradors es dedicaven a l'estudi dels processos electrofísics en

matèria condensada i de llur aplicació a micromotors de retropropulsió polsada per a coets espacials.

Persona molt estimada pels seus alumnes, el gener de 2006 tingué lloc a Novosibirsk una conferència en reconeixement a la seva personalitat científica. Verxinin era també un bon músic i un bon esportista.

A la dècada dels anys vuitanta, Enric Casassas i Manuel Font i Altaba, membres de la Secció de Ciències, van iniciar diferents accions per a establir relacions entre l'Acadèmia de Ciències de l'URSS i l'Institut d'Estudis Catalans. Amb aquest objectiu van viatjar a Rússia i varen obtenir diversos convenis de col·laboració amb alguns dels centres de l'Acadèmia de Ciències de l'URSS, com l'Institut de Cristal·lografia de Moscou i els pertanyents a la Divisió dels Urals. El 4 de desembre de 1989, en aquesta mateixa Sala Prat de la Riba, Iuri N. Verxinin va llegir una conferència [«Descàrrega per impulsos en els dielèctrics sòlids», *Butlletí de la Societat Catalana de Ciències*, vol. 12, núm. 2 (1991), p. 533-556] amb motiu de la visita realitzada a Barcelona per a la signatura del conveni de col·laboració entre l'IEC i la mencionada Divisió dels Urals de l'Acadèmia de Ciències de l'URSS. El juny de 1990 es va dur a terme a Barcelona el primer seminari catalanosoviètic sobre estructura i propietats físiques dels cristalls, aquí a l'Institut, fruit del conveni de l'IEC amb l'Institut de Cristal·lografia de Moscou. El juny de l'any següent tingué lloc un segon seminari, a Rússia, sobre el mateix tema, en què participà, formant part de la delegació catalana, Enric Casassas [les actes d'aquests dos seminaris han estat publicades a *Butlletí de la Societat Catalana de Ciències*, vol. 12, núm. 2 (1991); vol. 13, núm. 1 (1992)]. Aquest segon seminari, el qual tingué lloc en un vaixell que feia la ruta turística al llarg dels canals que lliguen Moscou amb la mar Bàltica i el riu Volga, esperonà Casassas a escriure una bellíssima crònica, que ha estat recentment publicada per Edicions Tres i Quatre, de València (*Rússia: quatre trossets de guia*, 2006).

Precisament en aquesta obra, concretament a la pàgina 74, hi ha un passatge en què Casassas rememora la seva primera visita a Verxinin: «...als ports de la mar Blanca, on el nostre amic Verxinin, el gestor del Consorci Industrial (Científicotècnic) del Gran Ural, aquell amb qui l'IEC signà els primers convenis, el que ens ha portat pels Urals amunt i avall, de Txeliàbinsk i Miass a Pervouralsk passant per les fonerries de Kassli, el que ens ha portat de Sivtívkars a la tundra de més al nord, a cavall d'helicòpter, el que ens ha dut al llac Baikal i a les tavernes uzbeques d'Irkutsk, on visitàrem el museu dels desembristes, el que toca el piano, efectista i romàntic com algun professional que hem tingut oportunitat de conèixer en altre temps, diguem el Juli Pons tan ascètic en contrast amb Verxinin tot ell vitalisme, tot ell empena...».

No cal dir que Iuri Verxinin i Enric Casassas es corresponien amb una gran amistat i això comportà que Verxinin sempre fes valer amb orgull la seva condició de membre corresponent del nostre Institut. Per això, avui, li dediquem un record emocionat.

Text redactat per Salvador Alegret, membre de la Secció de Ciències i Tecnologia, a partir d'unes notes facilitades per Borís P. Sobolev, membre corresponent de la mateixa Secció